

ESPAI D'OPINIONS**Nº286**
Maig 2013**Jaume Ribas****President de COAPA
(Associacions de Pares i
Mares d'Alumnes)****PER UN SISTEMA EDUCATIU
VERTADERAMENT DE QUALITAT**

El passat divendres 17 de maig, el Ministre Wert va dur a Consell de Ministres la seva ja tristament famosa LOMCE per a la seva aprovació i posterior entrada al Congrés dels Diputats. Aquesta Llei ha tengut des dels seus inicis una forta oposició de tota la Comunitat Educativa. Per primera vegada, sectors tan diferents com els docents, les famílies i l'alumnat s'han mobilitzat conjuntament contra una Llei que no té el suport de ningú més enllà dels sectors més reaccionaris de la dreta i l'Església Catòlica. Aquesta oposició va arribar a la màxima expressió amb la convocatòria conjunta de tota la comunitat educativa d'una jornada de paralització del sistema educatiu el passat 9 de maig que va ser un èxit.

L'actitud prepotent del Ministre Wert amb cridaneres declaracions com la de voler "espanyolitzar" als alumnes catalans o que "soy un toro bravo que me crezco con el castigo" no han ajudat en res a establir un diàleg amb la comunitat educativa en el que el Ministre tampoc ha tengut un especial interès.

La primera pregunta que ens hem de fer és si és necessària una reforma educativa. És cert que els estudis internacionals de diferents organismes marquen un cert retard de l'educació espanyola respecte de la dels països del seu entorn. Però els estudis internacionals que serveixen d'excusa per dur a terme aquesta Llei també marquen bonances del nostre sistema educatiu que han estat totalment obviades pel Ministre Wert. I aquesta és una de les primeres característiques d'aquesta llei: la manca de diagnòstic global agafant parts dels estudis sense contemplar el tot. I, sobre tot, sense valorar l'evolució positiva que marquen aquests estudis del nostre sistema educatiu. Per exemple, en l'increment de les taxes de població amb estudis superiors. Segons el "Panorama de la Educación. Indicadores de la OCDE 2012", l'Estat Espanyol ha passat de tenir el 2000 un 38% de població adulta entre 25 i 64 anys a un 53% el 2010. Un increment de 15 punts en deu anys. O en el que fa referència a l'equitat del sistema on l'Informe de la OCDE de 2009 ens situa en segon lloc en equitat només per darrera de Finlàndia.

Per tant, hi ha hagut avanços importants en l'educació en els darrers trenta anys. És això suficient? Evidentment que no. El nostre sistema educatiu segueix tenint reptes importants la solució dels quals s'ha vist compromesa per les retallades educatives que hem patit aquests darrers anys. Necessitam millores importants i sabem quines són aquestes millores.

Però passen aquestes millores per una nova llei educativa?. És més, és la LOMCE la reforma educativa que donarà resposta a aquests reptes? La resposta per a la immensa majoria de la Comunitat Educativa és clara. Aquesta llei no és la solució. És més, la LOMCE generarà més problemes i ens retornarà a una educació antiquada, més desigual, segregadora i elitista.

El primer que sorprèn de la lectura dels successius esborranys, que han anat suavitzant, és la concepció de l'educació com a formadora de treballadors. Una de les paraules més usades al preàmbul és empleabilitat. Aquesta concepció xoca amb la concepció tradicional de l'educació com a formadora de persones. De ciutadans capacitats, no només per defensar-se en el món laboral, si no també per gaudir plenament de la vida social, cultural i intel·lectual. Com diu l'article 27.2 de la Constitució Espanyola: "L'educació tindrà per objecte el ple desenvolupament de la personalitat humana en el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i llibertats fonamentals".

Un altre aspecte sorprenent de la normativa són les seves contradiccions. Durant el preàmbul parla de la necessària implicació de les famílies, del desenvolupament de l'autonomia dels centres, de posar en valor la tasca dels docents, de reduir les taxes de fracàs i abandonament escolar,... Però llegint l'articulat, un se n'adona que la participació de les famílies es veu retallada, que es recentralitzen aspectes importants de l'educació, que es tracta als docents com a simples engranatges d'una maquinària i que s'implanten mesures que incrementaran i maquillaran el fracàs i l'abandonament escolar.

Sense ànims de ser exhaustius, entrem en els aspectes més preocupants de la LOMCE.

Com hem dit abans, el sistema educatiu espanyol està considerat un dels més equitatius del món. Això vol dir que és un sistema que tendeix a compensar les desigualtats de l'alumnat i que els dona l'oportunitat de desenvolupar-se educativament independentment del seu origen social, cultural, ètnic i econòmic. Aquesta llei posa en perill aquest avanç social per què pretén establir itineraris prematurs i segregar l'alumnat en funció de les seves capacitats o per raó de sexe, establir rànquings que incrementaran encara més les desigualtats entre centres i els alumnes deixen de tenir necessitats educatives per tenir problemes que es resolen a posteriori en lloc de compensar-los i reforçar l'alumnat quan encara hi som a temps.

És una llei que estableix pressió sobre el sistema per l'obtenció de resultats homogenis, oblidant les particularitats de cada alumne i de cada entorn escolar. Arracona l'atenció individualitzada i integral de l'alumnat i converteix els docents en preparadors de proves a superar condicionant la seva tasca com

educadors. En aquest sentit, les revàlides que estableix la normativa a sisè de primària, però sobre tot, les de quart de secundària i les de batxillerat serviran de vertaderes barreres de selecció de l'alumnat. La voluntat de reduir l'abandonament escolar es contradiu amb l'establiment de proves que obviaran l'avaluació continua i faran que l'alumnat es jugui la seva titulació a una sola carta en forma d'examen.

També és una reforma amb un alt contingut ideològic deixant de banda aspectes pedagògics importants i centrant el seu discurs en aspectes que no tenen component educatiu si no polític. Per exemple, la recentralització dels currículums, la distribució d'assignatures, l'arraconament de les llengües cooficials pròpies de cada territori, el retorn de l'assignatura de religió com a computable per la promoció i les notes finals, la concepció mercantilista i competitiva de l'educació, entre d'altres. És una reforma que potencia la diferència de classes eliminant compensacions per desigualtats socials.

És una reforma profundament antidemocràtica. Una societat que vol formar els seus ciutadans en valors democràtics necessita estructures educatives democràtiques per què la democràcia s'aprèn amb la pràctica. En aquest sentit, aquesta Llei converteix els Consells Escolars en òrgans consultius quan són la vertadera representació de la comunitat educativa del centre i haurien de ser el principal òrgan de govern dels centres educatius. Al mateix temps, limita la llibertat de càtedra i converteix els directors en representants de l'administrador polític de torn amb un sistema d'elecció controlat per l'administració i que limita la participació de la comunitat educativa, posant en qüestió la capacitat de lideratge que han de tenir els directors.

A més, i com a culminació, és una reforma que no ve dotada econòmicament de forma convenient. En un moment en el que, com hem dit abans, les retallades econòmiques en educació han deixat el sistema educatiu i la seva capacitat de resposta a les necessitats de l'alumnat en una situació molt precària. L'increment d'alumnes per aula, la retallada en formació del professorat, la retallada de les ajudes socials a les famílies més necessitades, dels programes de suport i reforç a l'alumnat amb necessitats educatives, unides a aquesta reforma sectària i ideològica ens fan pensar que el vertader objectiu dels actuals governants no és el de millorar l'educació dels futurs ciutadans si no la de tenir una massa de súbdits manejables per perpetuar les diferències socials i econòmiques entre la població general i l'elit econòmica i social de la que pensen que en formen part.

Per tot això, la comunitat educativa continuarà treballant en defensa d'una educació vertaderament de qualitat i equitativa. Enfrontan-se a les mesures que qüestionin aquesta educació i reclamant les vertaderes reformes que necessita el sistema educatiu i que no requereixen d'una nova llei si no de l'aplicació de recursos suficients i de millores en l'organització dels centres, de la formació tant dels docents com de les famílies i de mesures de compensació de les desigualtats que generen el fracàs escolar.